

КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Викладач – к.пед.н., доцент Міщень Оксана Миколаївна

Кількість кредитів – 7

Семестр – 4-й

Анотація дисципліни

Реформування освіти в Україні передбачає переосмислення підходів до професійної підготовки майбутніх педагогів, які працюватимуть в нових умовах сучасної інклюзивної школи. На сучасному етапі відкрилися нові перспективи у системі корекційної освіти, пов'язані з переосмисленням ставлення до організації навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами. Суспільство, педагогіка, батьки прагнуть наблизитись до розуміння труднощів, з якими зустрічаються ці особи; активно дискутують з приводу переваг спеціальної чи інтегрованої освіти; прагнуть створити умови для їхнього життя (сурдопереклад, пандуси тощо); впроваджують зарубіжний досвід. Практика європейських країн, США, Канади свідчить, що діти з особливостями психофізичного розвитку мають одержувати освіту не лише у спеціальних закладах освіти, а й у загальноосвітніх школах за моделлю інтегрованої чи інклюзивної освіти, яка передбачає надання якісних освітніх послуг дітям незалежно від рівня їхнього розвитку.

Запровадження сучасних моделей організації навчання, виховання і реабілітації дітей з особливостями психофізичного розвитку потребує не лише спеціальної організації матеріального середовища, а й підготовки психолого-педагогічного персоналу загальноосвітніх закладів, оскільки ефективність інтегрованого та інклюзивного навчання залежить від правильного психолого-педагогічного супроводу цих дітей, який забезпечують як вчителі-дефектологи, так і педагоги та психологи загальноосвітніх закладів.

Мета курсу – розкрити методологічні і теоретичні основи корекційної педагогіки, науково-теоретичні засади корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з особливими освітніми потребами, розглянути історичний аспект розвитку теорії та практики спеціальної освіти, сучасні тенденції і проблеми організації педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами, розкрити особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями психофізичного розвитку в умовах початкової школи; сформувати у студентів знання, уміння та навички організації ефективної корекційної допомоги дітям з психофізичними порушеннями в інклюзивних класах, розуміння специфіки надання їм необхідної допомоги.

Завдання курсу: аналіз методологічних і теоретичних основ корекційної шкільної педагогіки; ознайомлення майбутніх учителів масової системи освіти з підходами держави і суспільства до організації освіти дітей, які мають суттєві недоліки психофізичного розвитку, основами теорії та історії корекційної педагогіки, основами її спеціальної дидактики та предметними галузями, основними поняттями корекційної педагогіки і спеціальної психології, особливостями і закономірностями розвитку різних категорій дітей з психофізичними вадами (глухих, сліпих, розумово відсталих, з порушеннями мовлення, емоційно-вольової сфери, соціальної поведінки, опорно-рухового апарату), комплексним діагностичним обстеженням дітей та комплектуванням освітніх установ для них, а також диференційованими та індивідуальними механізмами і прийомами корекційного навчання та виховання кожної із категорій дітей, головним чином, в умовах їх індивідуальної освіти; презентація потужного гуманістичного потенціалу корекційної педагогіки і широкої технологічної оснащеності, які дозволяють вирішувати такі проблеми, які є непосильними для медицини та загальної педагогіки; інформування майбутніх вчителів про стан допомоги дітям з особливими освітніми потребами на сучасному етапі розвитку держави, нормативно-правове забезпечення і практику надання корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з особливостями психофізичного розвитку; забезпечення необхідної теоретичної підготовки студентів з питань корекційної педагогіки, пов'язаних з розумінням особливостей проблемної дитини раннього шкільного віку та можливих шляхів надання їй допомоги, формування уявлення про значущість своєчасного виявлення порушень розвитку в дітей,

шляхи та способи попередження, діагностики та корекції порушень психофізичного розвитку у дітей раннього шкільного віку; ознайомлення з педагогічними технологіями виховання і навчання дітей шкільного віку з порушеннями або відхиленнями в розвитку; ознайомлення з особливостями забезпечення індивідуалізації розвитку, навчання і виховання дітей шкільного віку з особливими потребами; формування вміння складати індивідуальні програми розвитку, навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку, які перебувають в загальноосвітньому просторі закладу; формування професійного інтересу у педагогів масової системи освіти до проблеми виховання і навчання дітей з відхиленнями в розвитку, розкриття перед ними освітніх можливостей різних предметних галузей корекційної педагогіки і потенційних можливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на **засвоєнні знань** із таких питань: теоретичні основи корекційної педагогіки, особливості навчання, виховання і розвитку дітей раннього і шкільного віку з різними видами порушень, система корекційної роботи з дітьми шкільного віку в умовах інклюзивного навчання, індивідуалізація розвитку, навчання і виховання дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Дисципліна «Корекційна педагогіка» інтегрує відповідно до свого предмету знання з іншими галузями знань: філософських, соціологічних, педагогічних, психологічних наук тощо. Вивчення майбутніми педагогами курсу «Корекційна педагогіка» забезпечує підготовку до виконання функцій вчителя початкової школи та створює підґрунтя для освоєння інших дисциплін педагогічного циклу та вивчається одночасно з такими взаємопов'язаними між собою дисциплінами, як «Спеціальна психологія», «Основи інклюзивної педагогіки». Програмний матеріал навчальної дисципліни «Корекційна педагогіка» відображає основні сутнісні характеристики дітей з порушеннями психофізичного розвитку; об'єктивні і суб'єктивні причини їх відставання у розвитку; методологічні основи навчання і виховання дітей з обмеженими можливостями життєдіяльності; особливості їх адаптації до нових вимог освітнього процесу; корекційного спрямування навчання і виховання; технологію формування мультидисциплінарної команди, яка б супроводжувала інклюзивне навчання. Засвоєння навчального курсу передбачає дотримання основних принципів корекційно-розвивальної роботи з учнями з порушеннями розвитку в загальноосвітньому просторі. Чільне місце у змісті дисципліни посідають питання про дітей з особливими потребами як суб'єктів спеціальної педагогіки, класифікація видів порушень психофізичного розвитку дітей, психолого-педагогічна характеристика учнів із різними видами порушень розвитку: загальні та специфічні закономірності розвитку дітей.

Очікувані результати вивчення курсу

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність до навчання, розвитку продуктивного (абстрактного, образного, дискурсивного, креативного) мислення. Здатність до самокритики і сприймання конструктивної критики.

ЗК-2. Здатність до самостійного пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-3. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів.

ЗК-4. Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема учнів початкової школи; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України.

ЗК-5. Здатність приймати рішення і діяти відповідно до морально-етичних і правових норм.

ЗК-6. Здатність цінувати та поважати різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей учням різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей.

ЗК-7. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.

ЗК-8. Здатність до адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання учнів початкової школи, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами. Здатність приймати обґрунтовані рішення в педагогічному середовищі та діяти в нових ситуаціях.

ЗК-9. Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, які забезпечують процес розвитку й саморозвитку, сприяють творчому підходу до освітнього процесу початкової школи. Здатність оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; здатність до педагогічної рефлексії.

ЗК-10. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язберігальної діяльності в освітньому середовищі початкової школи та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя учнів.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-8. Здатність актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами.

СК-9. Здатність розуміти цінності інклюзивної освіти, створювати інклюзивне середовище (внутрішній інтер'єр класної кімнати); здатність підготувати освітнє середовище до процесу інклюзивного навчання.

СК-10. Здатність до змін та удосконалення якостей особистості дитини, вищих її психічних функцій, особливостей життєдіяльності.

СК-11. Здатність підготувати учня з особливими освітніми потребами до освітнього процесу, розуміння сутності вивчаного навчального матеріалу для подальшого навчання; здатність створити умови для розвитку можливостей і самореалізації особистості школяра в соціумі, зберегти якість життєдіяльності.

СК-12. Здатність усвідомлювати значущість поліфункціональної педагогічної діяльності, розуміння сутності соціальних проблем, які існують у суспільстві та в учнівському колективі, де спільно навчаються діти з обмеженнями життєдіяльності; здатність розвивати у собі професійно важливі та особистісно значущі якості, які виражають соціальну та професійну спрямованість; якості характеру, які виражають ставлення до дітей і людей взагалі, вольові та емоційні риси.

СК-16. Здатність приводити в дію юридичні, психологічні механізми попередження і подолання негативних явищ, організувати надання соціально-терапевтичної допомоги тим, хто її потребує; відстоювати права та інтереси учнів з особливими освітніми потребами.

СК-17. Здатність здійснювати психолого-педагогічний супровід учнів з особливими потребами до навчання, створювати належні умови для навчання дитини відповідно до її віку.

Програмні результати навчання

ПРН-12) облаштувати інтер'єр класної кімнати, створювати безперешкодне пересування учнів з обмеженими можливостями життєдіяльності школою і територіями закладу загальної середньої освіти;

ПРН-13) діагностувати та здійснювати педагогічний супровід учня з особливими освітніми потребами та його сім'ї;

ПРН-14) здійснювати розвивально-корекційну та реабілітаційну роботу в межах освітнього процесу;

ПРН-18) приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;

ПРН-19) відповідати за розвиток професійного знання і практик, уміння оцінювати стратегічний розвиток команди;

ПРН-20) усвідомлювати необхідність подальшого навчання, яке є автономним та самостійним.

Очні консультації: за попередньою домовленістю з викладачем щовівторка, з 10.00 до 13.00.

Онлайн консультації: за попередньою домовленістю з викладачем щовівторка, з 16.00 до 18.00.

E-mail викладача: oksanamishchenia@gmail.com